

ZERP (3) Hrvatska pred vratima EU

Autor Administrator

Hrvatska pred vratima EU

{moszoomthumb imgid=65 itemid=35}(Neki od naslova u tisku proteklih dana: Zbogom ZERP-u, Glavom o ZERP, Rekvijem za ZERP, Ultimatum: ZERP ili EU, otvoreni jezik bahate moæi, Tjedan raspleta, Što se krije iza sluèaja ZERP? Što nakon ZERP- a....?)

„Prošloga smo tjedna svjedoèili odustajanjem od još jedne odluke, što je proizvodila krize bez kojih se moglo. Proglašenje ZERP-a bilo je od poèetka više namijenjeno unutarnjopolitièkim potrebama nego zaštiti Jadrana. Odluka o proširenju jurisdikcije Hrvatske na Jadranskom moru donesena je, naime, 2003. godine, na samom kraju bivše koalicijske vlade, kada su stranke bile više zaokupljene biraèima nego florom i faunom Jadrana. Pravna forma odluke bila je takva da se odmah znalo kako ona ne može biti primijenjena bez odgode za èlanice Europske unije. Odgoda je prolongirana iz godine u godinu, a kratki izlet u primjenu ZERP-a na èlanice EU trajao je samo dva i pol mjeseca, odnosno od poèetka ove god. I u tom kratkom razdoblju ZERP je postojao samo na papiru“. (D. Knežević, V.list.).

Onda je uslijedio “ultimatum“: „ZERP ili EU“. Potpisali ste dogovor, izvolite ga poštivati, ili od daljih pregovora – ništa. „Teško je prihvatiti da je tadašnji državni tajnik za vanjske odnose Hidajet Bišèević zaista bio uvjeren da ovjereni zapisnik s Trojnog sastanka održanoga u Bruxellesu 4. lipnja 2004. godine, u kojemu je Hrvatsku obvezao da ZERP ne primjeni na zemlje èlanice EU, ima težinu toaletnog papira. Da je preuzimanje te obveze bio uvjet za kandidatski položaj za èlanstvo u EU, posve je jasno iz èlanka 38. Zakljuèaka Europskog vijeæa od 17. lipnja 2004, u kojemu èelnici zemalja èlanica „bilježe hrvatsku odluènost da na zemlje èlanice EU ne primjene ni jedan vid ZERP-a, te u tome kontekstu pozdravljaju sporazum koji su postigli Italija, Slovenija i Hrvatska na trojnome sastanku u Bruxellesu 4. lipnja 2004“..(S. de Prato, V. list).

(...) Danas je je jasno da hrvatska javnost nije bila obaviještena je li bilo ikakvih pregovora ili barem konzultacija s Italijom i Slovenijom kad su one proglašavale svoj „ekološki“ (Italija), odnosno svoj „zaštitni“ (Slovenija) pojas, ili su te zemlje jednostrano donijele te odluke nakon što su Hrvatsku de facto prisilile da se ona odrekne primjene ZERP-a na njih.

Puštanje Saborske odluke iz prosinca 2006. o stavljanju ZERP-a na snagu i za zemlje èlanice EU od 1. sijeènja 2008., bilo je oèito nepotreban rizik, bez izgleda na uspjeh, motiviran jedino unutarnjopolitièkim potrebama, koji je

rezultirao samo gubitkom dinamike pregovaranja, gubitkom vjerodostojnosti, blamažom. "Skidamo pojas, gaæe smo veæ davno skinuli", kako je na saborskoj raspravi rekao zastupnik HSLŠ-a Ivan Èehok.

Doduæe, svako zlo za jedno dobro: javnost je neæto nauèila o važnosti ZERP- za Hrvatsku i o tome æto bi joæ mogli oèekivati od naæih susjeda (u biti niæta novo), ne samo Italije i Slovenije, nego i od ostalih, kao i o tome æto nas oèekuje u toliko željenoj EU. A možda neæto znaèi i najava èelnika EU, ako u meðu vremenu ne iziðu na vidjelo novi uvjeti, novi zahtjevi, novi "pravi ultimatum", da bi Hrvatska mogla dovræiti pregovore o ulasku u EU do konca ljeta ili rane jeseni 2009. god. U èetvrtak, 13. ožujka, predsjednik Europske komisije Jose Manuel Durao Baroso obeæao je sa strane Europske unije osnaæeno zaætitno podruèje u Jadranu i 12 milijuna eura do 2009. za razvoj hrvatskog ribarstva. (Naæi skeptici kažu da je to tek deseti dio onoga æto talijanski ribari zarade godiænje struæuæi svojim koæaricama naæe more.)

æto nas dalje èeka s EU?

(...) Juèer je bila dvojba: ZERP ili EU. Prije tri godine dvojba je bila: Gotovina ili EU. Prije devet je godina dvojba bila: suradnja s Haækim sudom po mjeri njegovog tuæiteljstva ili EU. Prije 13 godina dvojba je glasila: Oluja ili EU. Bilo je to jedini put kad je EU izgubio na vagi nacionalnih prioriteta. I joæ su se godinama EU vjernici u hrvatskim medijima žalili æto je oslobaðanje zemlje dobilo priritet nad otvaranjem veæ pripremljenog programa PHARE.

(...) Postavljena tako ultimativno, kao æto je to uèinio EU povjerenik za proæirenje Oli Rhen, dvojba ZERP ili EU sadræi poruku: ni ZERP ni EU do kraja tekuæeg mandata Europskog parlamenta. Niæta od æeljena okonèanja pregovora 2009., igra se nastavlja. Odnosno, nema politièkog zelonog svjetla za pristup Hrvatske EU izvan zapadnobalkanskog paketa, iako je joæ prije nekoliko mjeseci izgledalo da je to, zapravo, gotova stvar. U meðu vremenu se osamostaljenjem Kosova odnos snaga u regiji promijenio, traæe se politièki sedativi za srpsku politièku elitu, netko komu æe Boris Tadiæ moæi dræati lekcije...

(...) Samoobvezivanje Hrvatske da odgodi primjenu ZERP-a do ulaska u EU, baæ; ni s èim ne motivira Italiju i Sloveniju da ubrzaju hrvatski pristup EU. I to znaju baæ; svi hrvatski politièari. Zaæto onda èak i ne pomiæljaju reæi odluèno "ne"; europskom ultimatumu? Zato æto veæ viæ od jednog desetljeæa svoj put grade na idolopoklonstvu viæ nego na kompetenciji i realnim prosudbama, pa sukladno tomu svaku kritiku ili odbijenicu iz Bruxellesa doæivljavaju kao vlastiti poraz. Kako sada nakon toga reæi: Europska unija trenutaèno nije suglasna o tome da pristupimo 2009. g. Ne, to mora biti EU ili ZERP. Za razliku od, recimo, od dosljednog EU, koji ultimativno zabranjuje jednoj dræavi ono æto joj jamèi UN-ova konvencija o pravu mora....(...) Baæ; kao u pravoj neokoloniji. (V. Stareæina, Lider)

(...) Oèito je da „sluèaj ZERP“ otkriva mnogo toga o hrvatskoj politici i njezinim protagonistima bez obzira na stranaèku pripadnost, o kašnjenju rješavanja pojedinih vitalnih pitanja i nedovoljnoj odgovornosti i brizi za opæe dobro.(I. Mikleniæ, Gl. k.)

Što èiniti?

Mislim da se èak ni ja ne bih naljutio i rekao: „Sad je više dosta. Pretjerali ste. Moæemo mi i bez vas“. Nakon svega u èemu smo dobro nadigrani i izigrani, a u tome nije iznimka ni jedna politièka opcija, ni pozicija ni opozicija, inzistiranje na ZERP-u, što bi znaèilo blokiranje puta u EU na neodreðeno vrijeme, ne bi nikako bilo u interesu Hrvatske. Uèinio bih sve da pripreme za ulazak u EU idu što bræe i što kvalitetnije i to èim prije imlementirao u praksu, ne èekajuæi okonèanje pregovora. Ne zbog EU, nego zbog graðana Hrvatske. Tko nas koèi da sami rješavamo svoje probleme? Zar moramo èekati ulazak u EU da bismo otpoèeli s reformama sudstva, uprave, zdravstva, školstva, da se ozbiljnije poènemo baviti vitalnim pitanjima - unapreðenjem gospodarstva i smanjenjem nezaposlenosti, da osmislimo strategiju borbe protiv kriminala, korupcije, devastacije okoliša itd, da traæimo efikasna rješenja za izrazito loše demografske trendove, itd.

Je li to iluzorno? Vjerojatno da. Ali, ako ne smognemo snage i pameti za to, jedino nam dobri Bog moæe pomoæi. Ali neæe n on ako sami to ne æelimo, ako ne napravimo prvi korak. A koji bi to bio prvi korak? Prvi koraci? Pa ovako:

- definirati pitanja od opæeg nacionalnog i dræavnog interesa i postiaæi sveopæi konsenzus o rješavanju istih,
- ojaèati vladavinu prava i funkcioniranje pravne dræave,
- osigurati djelovanje naèela kompetentnosti i vrsnosti u svim segmentima društva - javnim ustanovama, sluæbama...
- osnaæiti parlamentarnu demokraciju:
 - a) vratiti Saboru ono povjesno: samo je Bog iznad njega,
 - b) vratiti zastupniku potpunu slobodu iznošenja svog stava uz odgovornost jedino svojoj izbornoj bazi,
 - c) iz istog razloga promijeniti izborni sustav – biranje s liste ovisno o broju glasova.

* * * * *

Još o ZERPU

Rekviziti za ZERP - Vjeran Piro, (Većerji list)

Pročudno odustajanje od primjene ZERP-a za brodove iz zemalja EU daleko je značajniji događaj nego što ga političke elite žele (i mogu) prikazati. Ovu tvrdnju, temeljim na sljedećim spoznajama:

Odustajanje od primjene ribolovne komponente davanje je zelenog svjetla za totalnu devastaciju Jadrana. To se i događa već neko vrijeme, ali sada, kada posade 800 talijanskih ribarica sposobnih za haranje u ZERP-u znaju da će prije ili kasnije uslijediti kakav takav sporazum o ribolovu i kada ih EU sve više (kao i sve svoje ribare) pritišće da zbog pretjeranih kapaciteta i posljedice opće devastacije okolnih moraju napustiti svoj zanat jedino što se može očekivati pojačavanje je talijanskih ribolovnih napora do krajnjih granica.

Posljedice barbarizma vidljive su na nekim vrstama. Rača je prije pola stoljeća bila druga riba po zastupljenosti u izlovu, a danas je dvadeseta. Kovač se je zbog prekomjerna izlova smanjio sa 40 na 20 centimetara. Glavni ribocid događa se u području Jabučke kotline, a tu se mrijeste, komercijalno najvažnije riblje vrste: oslić, kampi, bijeli muzgavac, lignjun, grdobine. U Jadran sve više ulaze i alohtone vrste koje zbog globalnog zatopljenja uspijevaju i opstati, naravno, avaj! hranidbene lance. Uz ovakvu politiku hrvatske i talijanske vlade možemo očekivati da će Jadran uskoro biti devastiran kao što je uspješno Sjeverno more, vode ispred Newfoundlanda, Baltik...

Odustajanje od ekološke komponente uzrokovat će znatno veći broj ekoincidenata na istočnoj obali Jadrana. Satelitski podaci upozoravaju da već do sada u Jadranu više od 250 izljeva mineralnih ulja godišnje. (Finska, zemlja iz koje nam je doista egzekutor Oli Rhen zbog samo 50 izljeva aktivirala je svoj ekološki pojas).

Sada kada je zapadni dio Jadrana zaštićen s nedavno proglašenom talijanskom ekološkom zonom logično je pretpostaviti da će se razne svinjarije koje uredno rado brodovi u prolazu (pranje tankova, ispuštanje balastnih voda...) događati u dijelu mora u kojem brodovi iz EU mogu raditi što god ih volja.

Populistički pritisku koji je motiviran interesima 800 talijanskih ribarica stvorilo je situaciju da će se (uz olako obećanu brzinu završetka pregovora sa EU 2009..) praktički svaki zahtjev bilo kojeg lobija uredno urudžbirati i što promtnije provesti. Jer ako nacionalni pregovarači imaju svetu nacionalnu zadaću završiti posao otvarajući i zatvarajući u prosjeku 3 poglavlja mjesečno logično je pitanje imaju li uopće manevarskog prostora braniti bilo kakvo stajalište suprotno interesima bilo kojeg lobija iz bilo koje zemlje članice? Što je sljedeće na (ras)prodaji? Ume, zalihe vode, slavonske ravnice....

Uvijek sam bio veliki zagovornik ulaska RH u evropske (ne euroatlantske) integracije. Ali sada, kada (pogotovo nakon osobnog upoznavanja s EU institucijama) sve više stječem dojam da od velikih ideja nastalih nakon užasa II. svjetskog rata nije ostalo gotovo ništa, sve više stječem dojam da je pravi naziv za ovo što nam dolazi EUKOLONIJALIZAM.